

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W KONINIE
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК У КОНІНІ
UNIwersYTET NARODOWY W UŻHORODZIE
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
POŁUDNIOWO-WSCHODNI INSTYTUT NAUKOWY W PRZEMYŚLU
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМИШЛІ
NARODOWY UNIwersYTET BUDOWNICTWA OKRĘTOWEGO IM. ADMIRAŁA MAKAROWA
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
TOM XVIII: INNOWACJE METODOLOGICZNE W BADANIACH I NAUCZANIU:
OD TEORII DO PRAKTYKI**

Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomyra, Vasyl Ilnytskyj

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВИТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ
TOM XVIII: МЕТОДОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ
В ДОСЛІДЖЕННЯХ І ВИКЛАДАННІ:
ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ**

За редакцією:
Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький

Konin – Użhorod – Przemyśl – Mikołajów
2025
Конін – Ужгород – Перемишль – Миколаїв
2025

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43
Р 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XVIII: Методологічні інновації в дослідженнях і викладанні: від теорії до практики / [Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Миколаїв: Посвіт, 2025. 262 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom XVIII: Innowacje metodologiczne w badaniach i nauczaniu: od teorii do praktyki / [Red.: J. Grzesiak, I. Zymomyra, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Przemyśl – Mikołajów: Poswit, 2025. 262 s.

ISBN 978-617-8487-65-2

Видання містить матеріали, що лягли в основу доповідей XVIII-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, суспільних та природничих наук, туризму, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. **J.Grzesiak**; dr hab., prof. **I.Zymomyra**; dr hab., prof. **M.Zymomyra**; dr dr **S.Slobodian** (redaktor odpowiedzialny); dr hab., prof. **W.Ilnytskyj**; dr hab. **J.Kuzmenko**; dr hab., prof. **O. Dobrowolska**; dr hab., prof. **T.Mishenina**; dr hab., prof. **K.Nowakowska**; dr hab., prof. **O.Newmerzycka**; dr hab., prof. **A.Peczarskyj**; dr hab., prof. **M.Rybakowski**; dr **H.Wojciechowska**; dr **R.Żowtani**; dr **O.Zymomyra**; dr **M.Pahuta**.

Redakcyjna kolegią:

д-р габ, проф. **Я.Гжесяк**; д-р філол. н., проф. **І.Зимомря**; д-р філол. н., проф. **М.Зимомря**; канд. тех. н., доц. **С.Слободян** (відповідальний редактор); д-р іст. н., проф. **В.Ільницький**; д-р пед. н., доц. **Ю.Кузьменко**; д-р філол. н., проф. **О.Добровольська**; д-р пед. н., проф. **Т.Мішеніна**; д-р габ, проф. **К.Новаковська**; д-р пед. н., проф. **О.Невмержицька**; д-р філол. н., проф. **А.Печарський**; д-р габ, проф. **М.Рибаковскі**; д-р Г.Войтеховська; канд. філол. н., доц. **Р.Жовтані**; канд. філол. н., доц. **О.Зимомря**; канд. пед. н., доц. **М.Пагута**.

Recenzenci:

dr hab., prof. Zenon Jasiński

dr hab., prof. Ihor Dobriański

Рецензенти:

д-р габ., проф. Зенон Ясінські

д-р педагогічних наук, проф. Ігор Добрянський

ISBN 978-617-8487-65-2

© Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький, 2025
© Посвіт, 2025

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО. ФІЛОЛОГІЯ. СУСПІЛЬНІ НАУКИ

Айзенбарт Л. Формування культурної ідентичності в галицькому літературному пограниччі (на матеріалі творчості М. Яцкова, Й. Рота, Б. Шульца).....	8
Александрович Т., Малинка М. Використання інтерактивних технологій навчання на уроках української мови у старших класах з метою покращення засвоєння матеріалу.....	9
Болук Р. Джерела до історії: життя і діяльність Ольги Гасин (1913–1979).....	11
Бурман К. Творча постать Мирослава Екмана у контексті розвитку сучасної музичної культури Закарпаття.....	15
Галів М., Ільницький В. До питання проведення заходів радянськими репресивними органами щодо розшуку українських націоналістів на території Румунської народної республіки (1950-ті рр.).....	19
Галів М., Карбан Р. Можливості використання матеріалів Часопису «Літопис Бойківщини» на уроках історії в закладах загальної середньої освіти: методичні аспекти.....	22
Haliw U., Hrytsay Y., Grzesiak J. Postrzeganie tekstu literackiego Tarasa Szewczenki w kontekście komunikacji międzykulturowej.....	26
Геряк Л., Зимомря М., Зимомря М. Пейзаж України: творчість Йосипа Фиштика.....	29
Гула В. Модернізація іншомовної освіти: підходи, моделі та ефективність методів навчання.....	31
Давидченко І. Перспективи розвитку лінгвокультурології у закладах вищої освіти.....	34
Загоруй Л., Загоруй І. Психологія споживачів під час дії воєнного стану.....	37
Зумомря І., Зумомря О. Literatura jako narzędzie oporu i dialogu: współczesna literatura ukraińska wobec wojny i wyzwań globalnych.....	39
Зимомря М., Зимомря І. Духовний простір: знакова особистість в українській науці.....	42
Ільницька І. Іншомовна компетентність у контексті мультилінгвізму: підходи та інновації.....	44
Ільницький В., Галів М., Бойчук А. Діяльність радянських репресивних органів (1944–1951): румунський вектор (за матеріалами ГДА СБУ).....	47
Кантор М. Ранній період історії українського козацтва у дослідженнях Тадеуша Корзона.....	52
Кирильчук І. Філософські засади розробки концепції візуалізації в створенні іміджу туристичного регіону.....	54
Корунчак Л. Щодо необхідності внесення змін до статті 19 Закону України «Про правотворчу діяльність».....	57
Лесів І. Запровадження національної валюти в Україні.....	59
Литвин Л. Байка з «Поетики» 1735 року як бароковий феномен.....	61

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ. ТУРИЗМ. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА.
ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

Буглина М., Корсак Р. Інноваційні тенденції у готельно-ресторанному бізнесі України: досвід ЄС та перспективи адаптації.....	183
Воловик І., Підвальна О. Застосування фітнес-йоги для поліпшення ментального здоров'я здобувачів у закладах вищої освіти в умовах воєнного стану.....	187
Гнот С. Часопис «Життя і Знання» як джерело до вивчення історії фізичної культури.....	190
Гуштан Т. Сезонність у готельно-ресторанному бізнесі Західної України: виклики та перспективи.....	193
Гуштан Т., Корсак Р. Формування унікальної конкурентної пропозиції для готелів малого формату в умовах військового стану: досвід Закарпаття.....	196
Демус В., Корсак Р. Роль сервісу у формуванні бренду готельно-ресторанного комплексу.....	199
Жолобок А., Корсак Р. Перспективні стратегії розвитку українського готельного бізнесу в умовах євроінтеграції.....	204
Закаляк Н., Герасименко О., Херло Є. Міжхребцеві грижі: методи дослідження у фізичній терапії.....	207
Закаляк Н., Масний О., Борова Я. Методи дослідження дітей з ДЦП зі спастичною диплегією у фізичній терапії.....	212
Закаляк Н., Стахоряк І. Реабілітація хворих на бронхіальну астму.....	216
Закаляк Н., Федоришин С. Роль засобів фізичної реабілітації у комплексному лікуванні осіб з переломами кісток нижніх кінцівок.....	218
Кіш В., Йовбак Н. Серверний рендеринг у REACT: переваги та виклики.....	221
Ковтун А., Дем'янов В. Роль адаптивного фізичного виховання в підвищенні психофізичного стану дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектра.....	224
Корсак Р. Роль сучасної готельно-ресторанної освіти у міжнародній індустрії гостинності.....	227
Корсак Р., Ільницький В., Годя І. Вплив цифрових технологій на управління персоналом у готельно-ресторанному бізнесі та розвиток військово-патріотичного туризму.....	230
Кошкіна Н., Клочко Н., Іванченко О. Обґрунтування пропозицій щодо реконструкції ділянки рекреаційної зони вул. Набережної Заводської м. Дніпро.....	235
Либавка Н., Корсак Р., Січка І. Страхування ризиків у готельно-ресторанній індустрії та туризмі.....	239
Саснюк С. Терапевтичні вправи як ефективний засіб лікування бронхіальної астми.....	242
Сеньків М. Вплив антропогенного навантаження на біорізноманіття та методи його збереження.....	245
Стеценко О. Розвиток навичок здорового способу життя у здобувачів вищої освіти засобами фізичної культури.....	247
Турияниця О., Корсак Р., Січка І. Стратегічне планування готельно-ресторанного бізнесу: логістичний підхід.....	249

РОЛЬ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПІДВИЩЕННІ ПСИХОФІЗИЧНОГО СТАНУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА

Педагогічна робота з дітьми, які мають особливі освітні потреби, набуває надзвичайної актуальності. За оцінками ВООЗ, 1 дитина із 160 має будь-який із розладів аутистичного спектра. Кількість дітей із аутизмом в усьому світі зростає на 14 % щорічно. На сучасному етапі розвитку науки розлади аутистичного спектра (РАС) визначають як нозологічну форму, що має неврологічну природу і виявляється у порушенні соціальної взаємодії, стереотипних діяч та вузькому колі інтересів. Зазначені ознаки виявляються у період до 36 місяців від народження і можуть варіюватися від легкого до важкого ступеня [5].

Незважаючи на те, що вже достатньо відомостей про дане захворювання, вчені відзначають відсутність повного розуміння специфіки психофізичного стану дітей з РАС, яке призводить до недоліків організації педагогічних заходів [2, 5]. Одночасно аналіз стану проблеми показав, що адаптивне фізичне виховання – одна з дієвих форм підвищення психофізичного стану дітей молодшого шкільного віку з РАС [1, 3, 4].

Мета дослідження: виявити роль і значення адаптивного фізичного виховання молодших школярів з розладами аутистичного спектра в підвищенні їхнього психофізичного стану.

Науковці зазначають [2, 5, 4], що розвиток рухової сфери дітей з РАС протікає своєрідно. У більшості таких дітей рухи незграбні та неритмічні. Особливо затримана в розвитку моторика кистів рук. Інші ж діти моторно вправні в своїх несподіваних рухах, але можуть відчувати надзвичайні труднощі у повторенні рухів за вказівкою. У дітей з аутизмом відзначається порушення регуляції м'язової діяльності, своєчасно не формується контроль за руховими діями, виникають труднощі в становленні цілеспрямованих рухів, страждає просторове орієнтування, спостерігається порушення координації рухів. Аутистичні діти часто мають несформовані навички самообслуговування. Їм важко самим одягатися, важко користуватися туалетом тощо. Вони погано розпізнають небезпеку та можуть дуже легко отримати травму.

Проаналізовані дані [1, 7, 8] свідчать про те, що порушення соціальної комунікації дітей з аутизмом, а саме ігрової діяльності і мовленнєвого розвитку, призводять до зниженої рухової активності, яка провокує низький рівень фізичного розвитку та фізичної підготовленості. З іншого боку, наявність рухових порушень і зниженої рухової активності перешкоджає нормальному мовленнєвому розвитку дитини, формуванню навичок поводження з різними предметами, організації ігрової діяльності, освоєнню навичок спілкування, а значить призводить до зниження соціальної комунікації (див. рис. 1.).

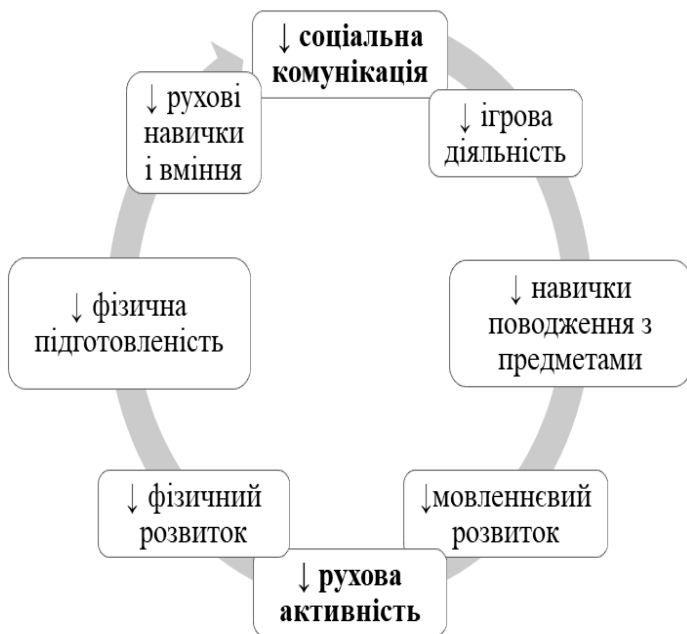

Рис. 1. Взаємозв'язок зниження соціальної комунікації та рухової активності у дітей з РАС.

Отже, під час роботи з аутистичними дітьми також дуже важливою є оцінка їхнього рівня рухової активності, рухових навичок, фізичного розвитку, функціонального стану і фізичної підготовленості.

Узагальнюючи результати аналізу науково-методичної літератури [1, 2, 4, 6], ми вважаємо, що головними напрямками вдосконалення процесу адаптивного фізичного виховання дітей з РАС повинні бути такі:

- покращення психоемоційного стану;
- виховання комунікаційних функцій і здатності взаємодіяти в колективі;
- розвиток пізнавальної діяльності;
- розвиток імітаційних здібностей;
- стимулювання до виконання інструкцій;
- розвиток орієнтації в просторі;
- корекція і розвиток координаційних здібностей;
- формування навичок довільної організації рухів;
- розвиток рухової рефлексивності;
- робота по формуванню Я-концепції;
- збереження та зміцнення здоров'я;
- корекція і профілактика соматичних порушень.

Висновок. Аналіз науково-методичної літератури показав, що адаптивне фізичне виховання грає важливу роль у підвищенні психофізичного стану дітей

молодшого шкільного віку з РАС. При роботі з дітьми даної нозологічної форми необхідна оцінка їхнього рівня рухової активності, рухових навичок, фізичного розвитку, функціонального стану і фізичної підготовленості. Узагальнення літературних джерел дозволило виділити основні напрямки адаптивного фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку з РАС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боднар І., Хамаде А. Фізичні вправи і психофізичний розвиток дітей з розладами аутичного спектра. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy*. 2019. Vol. 3. P. 91–92.

2. Дем'янов В., Ковтун А. Характеристика психофізичного стану дітей молодшого шкільного віку з розладами аутистичного спектру. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2024. №3. С. 24–32.

3. Кузнецова Л.І., Бричук М.С., Погасій Л.І. Особливості впливу ігрової діяльності на дітей дошкільного віку із спектром аутичних порушень в процесі адаптивного фізичного виховання. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. 2020. Вип. 1 (121). С. 53–59.

4. Мусієнко О.В., Чопик Р.В., Попович С.І. Вплив занять адаптивною фізичною культурою на рухові навички та сенсорне функціонування дітей з розладами спектра аутизму. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 45. С. 141–146.

5. Тарасун В. Аутологія: теорія і практика. К.: Вадекс, 2018. 590 с.

6. Юрченко Л.О., Олтаржевська Л.В., Малюченко Т.А. Діти з розладами аутистичного спектра: план корекційно-розвиткової роботи. Тернопіль: Мандрівець, 2017. 104 с.

7. Pan C.Y., Chu C.H., Tsai C.L., Sung M.C., Huang C.Y., Ma W.Y. The impacts of physical activity intervention on physical and cognitive outcomes in children with autism spectrum disorder. *Autism*. 2017. Vol. 21(2). P. 190–202. DOI: 10.1177/13623613166633562

8. Toscano H., Ferreira J., Quinaud R., Silva K., Carvalho H., Gaspar J. Exercise improves the social and behavioral skills of children and adolescent with autism spectrum disorders. *Front. Psychiatry*. 2022, Vol. 13. URL: <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.1027799>

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY
TOM XVIII: INNOWACJE METODOLOGICZNE W BADANIACH I NAUCZANIU:
OD TEORII DO PRAKTYKI

Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomyra, Vasyl Ilnytskyj

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ
XVIII: МЕТОДОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ
В ДОСЛІДЖЕННЯХ І ВИКЛАДАННІ:
ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

За редакцією:
Ян Гржесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький

Pod redakcją:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomyra, Vasyl Ilnytskyj

Макетування та верстка – Василь Герман
Дизайн обкладинки – Олег Лазебний

***Редакція не завжди поділяє думки авторів, за зміст, достовірність
інформації та точність цитувань відповідальності не несе.
При передруці статей посилання на збірник є обов'язковим.***

Здано до набору 10.04.2025 р. Підписано до друку 17.04.2025 р.
Гарнітура Times. Формат 60x84 1/16.
Друк офсетний. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 14,53. Зам. № 13421
Наклад 100 примірників

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 2509 від 30.05.2006 р.

Друк ПП «П'ОСВІТ»
Адреса: вул. І. Мазепи, 7, м. Дрогобич, 82100 Україна
тел. факс (03244) 2-23-35, тел.: 3-38-50, 2-23-76.
E-mail: posvitdruk@gmail.com